

JOSEPH ANAM NDIŌ-ETE ESIE EFIŌK ENYE

Genesis 43:15-34; 44:1-34; 45:1-15

ŌYŌHŌ UKPEP-ŊKPŌ 38

Eke IkpŌ Owo

IKŌ IBUOT: “Ubŋk okposobo ye ubŋk, idiŋk owo idibŋhŋke: edi ubon nti owo eyebŋhŋ”
(Mme Ŋke 11:21).

I Unana Udia Ye Edifiak Ŋka Egypt Ōyŋhŋ Ikaba

- 1 Akañ ndika iso ndu, ye Joseph ndika iso mmum Simeon nnim ke ukat ama anam eka isañ efen ke Egypt, Genesis 43:1, 2, 15
- 2 Ndiŋ-ete emi ekeyŋhŋde ye ubiomikpe ema etre ndikut ido ufan emi okodude ke mfŋnido Joseph, Genesis 43:16-22; Mme Ŋke 13:15; Ŋwed Mbon Rome 2:9
- 3 Akama-ukpŋhŋre Joseph, owo emi abakde Abasi ŋtŋñŋ ntak ŋsŋñŋ ndiŋ-ete Joseph idem, Genesis 43:23-25

II Editŋñŋ Ntak Nsobo Ye Joseph Ōyŋhŋ Ikaba

- 1 Ke mmŋ ndikŋm Joseph, ndiŋ ete Joseph, owo duopekiet, ema enam akpa ndap Joseph ŋwŋrŋ osu ofuri ofuri, Genesis 43:26-28; 37-7, 8
- 2 Ama odu Joseph ke udŋñ ndiyarade idem nnŋ ndiŋ-ete esie, edi enye ada mbufiŋk osioñŋ idem efep ke ndinam ntre, Genesis 43:29-31
- 3 Joseph adia ñkpŋ ye ndiŋ-ete esie nte mme isen-owo, Genesis 43:32-34
- 4 Eda edinam mmŋ esim utit, ndien etŋñŋ ntak esin okuk ke ekpat owo kiet kiet, enyuñ esin cup Joseph ke ekpat Benjamin, Genesis 44:1, 2

III Ntŋñŋ Isañ Unyŋñ Mmŋ Ye Ubiat Ini

- 1 Owo duopekiet ema etŋñŋ isañ unyŋñ ndien ebioñŋ mmŋ ke usuñ enyuñ edori mmŋ ikŋ nte mme oyip inŋ, Genesis 44:3-6
- 2 Mmŋ ema efaña ikŋ emi, eneni unana mmŋ ndifiŋk ñkpŋ emi tutu osim akpatre, Genesis 44:7-10
- 3 Ema ekut cup emi ke ekpat Benjamin, ndien kpukpru mmŋ efiak enyŋñ ebine Joseph, Genesis 44:11-13
- 4 Joseph obiom mmŋ ikpe ke idiŋk-ñkpŋ emi, ndien Judah anam mkpe ubŋk oyom mbŋm onyuñ onyime idiŋk-ñkpŋ mmŋ ke iso Abasi, Genesis 44:14-34

IV Joseph Ayarade Idem Esie Ōñŋ Mmŋ

- 1 Mkpe-ubŋk emi Judah akanamde otuk Joseph esit, Genesis 43:1-4
- 2 Ke ini Joseph okutde ete ke mmŋ ekabare esit ke akpanikŋ, enye etre ndibiom mmŋ ikpe, onyuñ owut ete ke ndinyam imŋ nte ofin ekedi kiet ke uduak Abasi, Genesis 43:5-8; 42:21, 22; 44:16; Ŋwed Mbon Rome 8:28-31
- 3 Joseph ŋdŋhŋ mmŋ edu ke Egypt ke mme isua akañ emi esuhŋde, Genesis 45:9-15.

SE EKPEPDE EBAÑA

Isua edip ye iba ema ebe ŋtŋñŋde ke ata idiŋk usen emi ndiŋ ete Joseph usukkiet ekenyamde enye esin ke ufin. Ini emi akayakde esisit ndidi ŋyŋhŋ mbak inañ ke isua ikie, ama akama ediwak ukut ŋñŋ Joseph: ema edori enye ediwak nsu-nsu ikŋ, emi okotode ke ntak emi esin enye ke ufŋk ñkpŋkŋbi edidem ke idak ukut ke anyan ini; ndien ke nsuhŋre ñkaha, ñkpŋ nte ikaba ke isua duopeta, uforo ama osim enye ke enye ama akanam utom ke mbuŋtidem ke anyan ini, emi ñko ekenyene ndibe mfep ke ini kiet. Enye ama enyene mfina ke ndikere mbaña obio emana esie onyuñ enyene udoñ ndikut mbon ufŋk esie emi ediwak mmŋ ekedude ke otu mmŋ emi ekekutde ndot-ndot ukut ekan ke uwem. Ke akande oro, ema edianare enye esio ke ndikpono Abasi akpanikŋ. Edi ke kpukpru emi, nnyin imokut nte Joseph adade ke akpanikŋ ŋñŋ Abasi, nsem-nsem jewel ke ufŋt ndutime ye ndiŋk iso, uñwana ke idut ekim, ñko nte uwut ñkpŋ ime, oruk emi owo mikemeke ndisŋp ñkut ke obio mme ke idut ekededi.

Ŋwed Abasi idighe ñkukure ñwed emi etiñde mbuk abaña Joseph. Uwem esie ekedi ata ñwŋrŋ nda emi anamde mme owo ke kpukpru emana efiŋk ebaña. Nnyin imokut ke ediwak mbuk ke edem, emi etiñde abaña mme uwem ye ido esie emi owo mikemeke nditiñ idiŋk ndian ke kpukpru mme ñwed eset ye mmŋ emi ewetde ke

eyo emi, ye ke edu ukpono ye mme n̄wed ke ido ukpono Abasi efen ke ebede edu ukpono Abasi akpanik̄o. Mme nsu nsu ukpono Abasi enyene ndibuot̄ ndusuk akpanik̄o man enam abiaña mm̄o enem, ndien mm̄o eda mbuk Joseph edian ke mme ukpep-ñkp̄o mm̄o nte uwut-ñkp̄o owo emi akanamde akpanik̄o ke mbuot̄idem onyūñ enyenede eti idaha ɔn̄o owo kiet ekededi nditiene.

Ke ofuri mbuk Joseph ye ndit̄o-ete esie, nte enye akanamde mm̄o efiok̄ enye ke enye ama ok̄oduñore mm̄o nte ɔf̄onde, ye nte enye ok̄oduñde ekeda ofuri ubon esie esuh̄ore edi ke Egypt, edi se enamde añwaña onyūñ asaña ke nde ke nde nte ewetde ke ik̄o Abasi, ntre owo ikpahakpa idem ndinam añwaña mi. Nte ededi, nnyin imekeme ndisio mme ukpep-ñkp̄o emi ef̄onde ke esit nda man ida idu uwem ke usen ke usen. Iyedomo ndiwut ndusuk mm̄o mi.

Ke akpa, imokut ata akpanik̄o emi abañade ubiom-ikpe idiok̄-ñkp̄o emi owo mikemeke ndib̄oh̄o. Akpatre ukpep-ñkp̄o nnyin ama owut nnyin nte ubiom-ikpe ke ndinyam ekpri eyen ete mm̄o nsin ke ufin okosuk odude ndit̄o-ete duop emi ke esit ke ofuri anyan isua ukut oro. Ke nditim ntiñ, ediwak ini, mm̄o ema ekere ebaña mme mkpe-ubok̄ ye eseme adaña nte mbio urua ekedade enye eka ke Egypt. Ke mkpana mm̄o ke okoneyo, ke idak mme ntantafion̄ emi edude ke enȳon̄, Abasi ama etiñ ik̄o ɔn̄o mm̄o nditi mm̄o mbaña mme idiok̄ edinam mm̄o onyūñ obiom mm̄o ikpe ke idiok̄-ñkp̄o mm̄o. Idahemi, ke ediwak isua ema ekebe, nnyin imokut ite ke ubiom-ikpe idiok̄-ñkp̄o emi ama ofuk ekikere mm̄o esin mm̄o ikwe ete ke mfonido emi Joseph ekenyenede ɔn̄o mm̄o ke ndida mm̄o nsin ke okure edidem nte mme isen-owo ekedi ido ufan ye ufan. Mm̄o ekenyene ekikere ete ke ekedi kiet ke otu ñkari man oto do enye enyene ufañ ndida mm̄o nte ifin. Mfin emi, imekeme nditiñ ite ke ema ekere ete enye okoyom ndida “mfina ndi” man oto do enye ekpenyene ukeme ndibiom mm̄o ikpe nnyūñ mb̄o mm̄o unen ye inyene mm̄o ke edisio usiene.

Nnyin ima ikut nte Abasi okobonde ofuri ñkp̄o emi man oto do ndit̄o ete Joseph iba emi eketode ke mm̄o enyam Joseph, ekut ukut eti eti ekan mm̄o eken, ndien ema eyom mm̄o eda idaha akwa nyomo nsia ke isañ usuñ mm̄o ndika Egypt. Emi ama esin mfina ke esit ye ekikere mm̄o, ndien ke utibe ukpep-ñkp̄o emi, nnyin imokut se emi akanamde akpan akpan ye Judah. Ke ini ekebiomde mm̄o ikpe ke ediyip cup Joseph, Judah ama anam ok̄p̄os̄on̄ mkpe-ubok̄ ye ediyarare mme idiok̄-ñkp̄o emi akanamde Joseph okut ete ke mm̄o ema ekut ukut nte ekemde ye idiok̄-ñkp̄o mm̄o. Ofuri isua edip ye iba ikanamke esit ima emi Joseph ekenyenede abiara. Enye ikekemeke ndimum idem-esie, ib̄oh̄oke nditua adaña nte enye osuk ayararede idem esie ɔn̄o mm̄o.

Ndap emi Abasi okowutde Joseph ke ini enye ekedide ekpri eyen ama osu idahemi, ke ediwak isua ema ekebe. Ke ndap, enye ama okut mme ebek emi ekenyenede ndit̄o ete esie nte “enuh̄ode” en̄o ebek esie. Mm̄o ema ekabare ndap emi ke idem mm̄o ndien ekop iyaresit ke ukabare ndap emi; edi idahemi, mm̄o ikabiatke ini ke ndidūo ke is̄on̄ ntuak ibuot̄ ke iso esie nnyūñ n̄wut enye ukpono eke okponde akan, inyūñ ifiok̄ke ite ke enye ekedi eyen-ete mm̄o. Ke ndusuk ini, nnyin inyene ndibet ke anyan ini man mme uduak Abasi ew̄or̄o esu. Emi ekeme ndiyom ime ke ñkañ nnyin, ndusuk ini, ke ndibet tutu Abasi anam asaña ke uduak Esie, edi nnyin imekeme ndis̄on̄ ite ke ada ata akwa ime ke ñkañ Abasi ndibet nnyin, nnyūñ mbeñe nnyin idem, man oto do nnyin ikpekeme ndida itie emi Enye onimde ɔn̄o nnyin ke akamba uduak Esie.

Ke ñkp̄o ntibe emi anamde ebiom ndit̄o-ete Joseph ikpe nte in̄o cup Joseph, ndusuk owo ekeme ndikere nte ke Joseph akada ifet emi minenke, ñko, ke mm̄o ekecut ukut ke usuñ eke midotke. Emi ekedi usuñ efen emi Abasi okonimde man ada ndīo mme atañ idem ndit̄o-ete esie esim ebiet ñkabaresit. Anam idiok̄ ada ediwak ukut ɔn̄o idem esie ke enye ndisin ndiyak idem esie nn̄o Abasi. Nnyin imekeme ndikut ite ke emi, ndit̄o-ete esie ema efiok̄ ke idem mm̄o ntak emi ekebiomde mm̄o ikpe ke nsu ye usuñ emi minenke emi akanamde mm̄o efiok̄ oruk ukut emi mm̄o ekenamde Joseph ɔb̄o ke mme usen uyen esie.

Mm̄o ema enyene ok̄p̄os̄on̄ ns̄on̄-nda nte mm̄o emi miduehe ke in̄o; ñko, ke abaña ñkp̄o ntibe emi akadade itie ke akpa ifet emi ekecutde okuk mm̄o ke mme ekpat mm̄o, mm̄o ema enam ok̄p̄os̄on̄ inua nte ñkp̄o ndida ns̄on̄ nte ke mme im̄o ifiok̄ke ñkp̄o ibaña. Abasi esinyime mme ñkp̄o ntibe ɔbīon̄ ke usuñ nnyin man owut nnyin ndisime emi odude ke uyuh̄o idem nnyin ye ntak nnyin ikpeberede ke Enye ke kpukpuru ini uwem nnyin. Ido nnam-inua, ye ɔȳoh̄o uyuh̄o ke idem mm̄o ete mme im̄o iduehe, ama anam ufen mm̄o ɔd̄od̄ion̄ okpon ke ini ekutde cup emi ke ekpat Benjamin ke ata mkpa-idem. Mkpe-ubok̄ emi okotode esit Judah, ama ayarare owut ke nditim ntiñ, mfuh̄o emi mm̄o kiet kiet ekenyenede. Owo kiet ekededi ke otu mm̄o ekpekenem esit ndisuh̄o nte ofin, mme ndikpa, ndien ekam eyak Benjamin etiene ete esie, akan ndinyon̄ mkp̄on̄ enye nnyūñ nnam akani owo oro ɔt̄on̄ ntak okop mfuh̄o abaña edisop eyen emi enye amade.

Abasi ama okut ete ke mm̄o ema ekut ukut nte ekemde ke emi, ndien Enye onyime Joseph ayarare ke iso mm̄o ye mm̄on̄-eyet, etiñ ɔn̄o mm̄o ete ke im̄o idi eyen-ete mm̄o ke akpanik̄o. Ediyarare idem emi ama ada mme ñkp̄o ntibe emi owo mikemeke nditiñ edi. Mbuaha mfuh̄o ye idara ama odu ke esit mm̄o adaña nte mm̄o ekesede iso eyen-ete mm̄o emi ama okosop ke anyan ini. Ema emenere Joseph enim ke itie ukpono ke idut emi okokponde akan ke ofuri ererimbot ke ini oro; ndien okoto ke ntak ifiok̄ esie, ke enye ndinyam ibokpot nn̄o mbio efen emi mikeduñke ke Egypt, obio emi ama ekabare edi andinyene ñkp̄o ñkan (Genesis 47:13-26).

Edu nte Joseph akanamde nkpo ama oworo ada. Enye ikobiomke mmọ ikpe. Enye ikasuaha inọ mmọ; edi, utu ke oro enye ama odomo ndidọ mmọ esit ke ini idomo emi ke ndiwut mmọ nte ke Abasi ekedi andinam ofuri nkpo emi, nko, ekeno imo idi ke Egypt man oto do enyaña ediwak uwem, inyuñ idighe uwem ndito Egypt ikpoñ, edi ye uwem ete ye eke ubon esie nko, emi okotode ke enye, Abasi osoro ete ke kpukpru owo ke ererimbot edikut ufọ. Owo ikewetke Iko Abasi ke ini oro; edi mme owo emi ema efiok ete ke ifiok emi mmọ ekenyenede, etiene akamba akpaniko kiet emi okodude ke mmọ emi nnyin inyenede akwa inemesit ye ndonesit “Kpukpru nkpo esaña otọ kiet enam ufọ eno mmọ eke emade Abasi, kpa mmọ emi ekotde nte ekemde ye uduak Esie” (Nwed Mbon Rome 8:28).

MME MBUME

- 1 Nso idi ntak emi ndito-ete Joseph ekenyenede ndinam isan oyoho ikaba nka ke Egypt?
- 2 Owo ifan ekenam isan emi?
- 3 Ekedara edidi mmọ didie?
- 4 Didie ke mmọ ekekabare idara edidi emi?
- 5 Nso ke edidi mmọ akanam ke uwem Joseph?
- 6 Ntak emi ekebiqode mmọ ke isan unyof mmọ?
- 7 Tin se Judah okonode nte iboro ke se ekebiomde enye.
- 8 Nso ke mkpe-ubok Judah akanam ke esit Joseph?
- 9 Nso ke Joseph okono nte ntak emi ekenyamde enye esin ke ufin?
- 10 Nte Joseph ama osio usiene idiok ono ndito-ete esie ke idiok emi mmọ ekenamde enye?